

РЕЦЕНЗИЯ

По Конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ по „Вокална подготовка и хорови трудности“, обявен от НМА „Проф.П.Владигеров“, обнародван в Държавен вестник бр.71 от 13.09.2016г., на основание чл.3 ал.1 от ЗАСРБ, област на висше образование-8.Изкуства, професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“ за нуждите на Катедра „Дирижиране“ при ТКДФ – НМА „П.Владигеров“

Кандидат : гл. ас. д-р Ванилия Лазарова Кисьова

Рецензент : проф.Теодора Павлович

Гл. ас. Ванилия Кисьова е родена на 30.04.1953 г. През 1972 г. завършва с отличен успех и златен медал Средното музикално училище „Панайот Пипков“ в Плевен. През 1977 г. се дипломира с две специалности в Българската държавна консерватория : „Хорово дирижиране“ (в класа на проф. Стоян Кралев) и „Оперно пеене“ в класовете на проф. Елена Киселова и проф. Илка Попова.

След дипломирането си работи като диригент последователно със следните състави:

- Представителен смесен хор „Родна песен“ в Бургас (от 1977 до 1984 г.), като завоюва златни медали със четирите му формации: мъжки, женски, камерен смесен и голям смесен хор на V и VI Републикански фестивал на художествената самодейност. Дейността и като диригент на хор „Родна песен“ е свързана и с партньорство с много български симфонични диригенти, сред които се откроява личността на Добрин Петков – той редовно кани Бургаския хор за участие във фестивала „Зимни музикални вечери“ в Пловдив за изпълнението на кантатно-ораториални творби съвместно с Пловдивската филхармония.
- Камерен женски хор при Бургаски медни мини (от 1977 до 1983 г.), с който Ванилия Кисьова печели златен медал на V републикански фестивал;

- Камерен ансамбъл „Мадригал“ : в този известен български състав тя е втори диригент и солист от 1972 до 1997 год. С този ансамбъл Ванилия Кисьова реализира многобройни концертни изяви в Австралия, Германия, Белгия, Франция, Русия, Япония, Англия, Австрия, Испания, Чехия, Полша и други, както и многобройни записи на грамофонни плочи и компактдискове.
- Хор на Музикалния театър в град Пазарджик, където Ванилия Кисьова работи хормайстор и вокален педагог от 1985 до 1987 г. по покана на забележителния композитор и диригент Иван Спасов.

ПЕДАГОГИЧЕСКА ДЕЙНОСТ

Своята педагогическа дейност Ванилия Кисьова започва през учебната 1977-78 г. като хоноруван преподавател по „Вокални ансамбли“ в СМУ гр. Бургас. От 1984 до 1987 г. тя е хоноруван преподавател по „Вокална постановка“ във Висшия музикално-педагогически институт (сега АМТИИ) в Пловдив, а от 1988 до 1991 г. е хоноруван преподавател по същата учебна дисциплина в Националната музикална академия „Панчо Владигеров“, където работи със студенти от различни специалности на Теоретико-композиторския и диригентски факултет. През 1991 г. след издържан конкурс тя е назначена за преподавател на основен трудов договор по тази дисциплина, която постепенно разширява обхвата си и 2012 г. е преименувана на „Вокална подготовка и хорови трудности“.

През последните години Ванилия Кисьова има активна позиция в работата по дисциплината „Учебен хор“ и при подготовката на концертните изяви на т.нар. малък курсов хор, който обхваща студентите от началните курсове на факултета ни – най-често студенти без всякакъв певчески опит и изградени навици за сериозна работа в певчески ансамбъл. Това обстоятелство поставя преподавателите, занимаващи се с този състав, пред сериозни педагогически изпитания предвид липсата на опит, познания и умения на новопретите във факултета студенти. За разлика от миналите десетилетия, когато голяма част от студентите във факултета идваха от музикални училища или поне от музикални школи и детски хорове с много добра музикална подготовка, през последните години се налага новопретите студенти да бъдат обучавани от базисно ниво. Това определено поставя нови изисквания за по-високи педагогически умения пред преподавателите по всички дисциплини. Смело мога да заявя, че Ванилия Кисьова е един от най-добре справящите се с това сериозно изпитание преподаватели във Факултета ни.

АРТИСТИЧНА ДЕЙНОСТ

Артистичната дейност на Ванилия Кисьова може да се разгледа в две основни направления:

I. Артистична дейност като изпълнител:

В това направление прави впечатление поредицата от успешни солови изяви на В. Кисьова в кантатно-ораториални творби под диригентството на водещи български и чуждестранни диригенти и с участието на основните за страната ни хорове и оркестри както следва:

- В.А. Моцарт – “Requiem” през 1984 г. с Оркестър на Държавна Филхармония – Бургас и Камерен ансамбъл „Мадригал“ под диригентството на Васил Стефанов;
- Йозеф Хайдн – „Сътворението“: през 1988 г. (с Йордан Дафов, Софийската филхармония и Българската хорова капела „Св. Обретенов“); през 1992 г. с Андрей Андреев , Пловдивска филхармония и Пловдивско певческо дружество „Ангел Букорещлиев“) и със същите състави под ръководството на Жан-Ив Годен през 1994 г.;
- Йозеф Хайдн – Missa Brevis и Й.С. Бах – „Magnificat” през 1988 г. със Симфоничен оркестър – Пазарджик по диригентството на Владимир Кираджиев;
- Й.С. Бах - Кантата BWV 21“(Ich hatte viel Bekummernis) през 1985 г. с Бургаската филхармония, Смесен хор „Родна песен“ под диригентството на Михаил Попов.
- Хайнрих Шютц – „Musikalische Exequien” през 1985 г. с Камерен ансамбъл „Мадригал“ по диригентството на проф. Стоян Кралев и “Drei biblische Szenen” през 2000 г. с Вокален ансамбъл „Ера 21“ под диригентството на Никола Липов.

Соловите рецитали на Ванилия Кисьова представят също широка панорама на различни музикални стилове и жанрове: творби от Роберт Шуман, Франсис Пуленк, Любомир Пипков, Иван Спасов, Георги Тимев и много други композитори от различни епохи са интерпретирани от Кисьова в рамките на различни музикални събития.

Участията на кандидатката в оперни спектакли в България, Австрия, Германия, Франция, Испания и Австралия са доказателство за широкия спектър на нейните професионални умения и познания.

Записната дейност на Ванилия Кисьова като солист обхваща голяма част от богатия репертоар на Вокален ансамбъл „Мадригал“. Сред творбите в нейната дискография се отличават:

- Изпълнението на сопрановото соло в първия студиен запис в България и реализиране на грамофонна плоча в „Балкантон“ на „Реквием“ оп.48 от Габриел Форе с оркестър „Симфониета“ под диригентството на Емил Чакъров
- Участие в първи изпълнения у нас и записи от фирма „Gega new“ на „Concerto: Pulchra est“ и „O come sei gentile“ за два сопрана и орган от Клаудио Монтеверди, съвместно с Николина Панкова - сопран и Стоянка Славова – орган.
- Участие като солистка в аудио-записа и в за първи път филмираната у нас Литургия от Апостол Николаев- Струмски, с хор „Мадригал“ диригент проф.Стоян Кралев

* * *

II. Артистична дейност като диригент

Ванилия Кисьова има богат опит на концертните сцени и като диригент. Както вече беше споменато, тя започва своята дейност на диригентския пулт още в края на 70-те години и през 80-те години на ХХ век със серия успешни изяви с различни хорови състави. Представени като хабилитационен труд за настоящия конкурс са два концерта на създадения и ръководен от д-р Кисьова Вокален ансамбъл Vel Canto:

- концерт „Молитва за България“ на 27 май 2016г. в Съюза на българските композитори с програма, съчетаваща творби на български композитори от различни генерации.
- Концерт „Българска музикална вечер“ на 20 юни 2016г. В програмата на този концерт са включени също произведения само от български композитори. Като приноси в рамките на настоящия хабилитационен труд са определени следните първи изпълнения на нови хорови и хорово-инструментални български произведения:
- Димитър Тъпков - „Херувимска“ за женски хор,

- Велислав Заимов - „Et sustulit unus angelus“ за смесен хор, два тромпета и два тромбона, текст Откровение на Йоан 18:21
- Сабин Леви - „Сонет 146“ по текст на Уилям Шекспир за смесен хор, струнен квартет (в случая квартет „Хорс“), орган, обой, вибрафон и пиано,
- Сабин Леви - „Фуга“ за смесен хор и орган,
- Сабин Леви - „Praise to the Lord, the Almighty“ за смесен хор, две цигулки и пиано.

НАУЧНА ДЕЙНОСТ

Паралелно със своята педагогическа и артистична дейност, през последните няколко години Ванилия Кисьова разработва и публикува серия от научни материали както следва :

- „Българското хорово творчество и хорово- изпълнителско изкуство- взаимна връзка и обусловеност“ (публикувана в Алманах, НМА „ Проф. П.Владигеров“, година 5-2013г.);
- „Българската църковна музика от 90-те години на 20 век до наши дни“ (публикувана в Медия blog.bg);
- „ Класификация на българските хорови произведения от 90-те години на двадесетия век и първото десетилетие на двадесет и първия век“ (публикувана в Musicology-bg.com)

На 17.09.2015 г. Ванилия Кисьова защитава с успех Дисертационен труд на тема: „Тенденции в българското хорово творчество от 90-те години на XX век и първото десетилетие на XXI век“. По единодушно решение на Научното жури и е присъдена образователната и научна степен „Доктор по музикознание и музикално изкуство“.

* * *

Представеният от гл. ас. д-р Ванилия Кисьова материал има параметрите на хабилитационен труд и като резултат от нейната цялостна дейност можем да посочим следните научни приноси:

1. На базата на личния си творчески опит като диригент и солов изпълнител, гл. ас Ванилия Кисьова въвежда в учебните дисциплини, водени от нея, а именно: „Вокална подготовка и хорови трудности“ и „Учебен хор“ редица изпълнителски проблеми, по отношение на : правилно певческо дишане и фиксирана певческа позиция, взаимна обвързаност между текст и ритъм, прозодия, артикулация и дикция, динамичен хоров баланс, музикални

особености на диапазона, звукоизвличането, тембровата специфика и общо художественото внушение в контекста на съдържанието на музикалните творби.

2. В работата си по споменатите учебни дисциплини гл. ас. Ванилия Кисьова разширява обхвата на преподавания материал и обогатява както теоретичните, така и практическите измерения при обучението на студенти от специалностите „Хорово дирижиране“, „Оперно-симфонично дирижиране“ и „Педагогика на обучението по музика“. Доказателство за постигнатите в рамките на учебния процес резултати са провежданите в края на всяка учебна година продукции с различна тематика, като студентите участват в тези продукции от една страна като диригенти на ансамблови изпълнения и , от друга страна: като певци в самите ансамбли, с цел да преодолеят различни практически и организационни проблеми, както и проблеми на художествения изказ и интерпретация в зависимост от стила на изпълняваните произведения.

3. Гл. ас. Кисьова умело въвежда адекватни методи в педагогическата си работа, които са в пълен синхрон със задачите и тенденциите в развитието на съвременното хорово-изпълнителско изкуство и допринасят за пълноценното творческо изграждане на младите специалисти – диригенти и музикални педагози..

* * *

В заключение считам, че , предвид нейната цялостна педагогическа, артистична и научна дейност, гл. ас. д-р Ванилия Кисьова е достоен кандидат по обявения конкурс и убедено предлагам членовете на почитаемото Научно жури да и присъдят научното звание “Доцент”.

Рецензент:

София, януари 2017 г.

Проф. Теодора Павлович